

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

4. De fratrum, sororumque mutua obligatione. Quoad alimenta.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

propterea si, defuncto patre, nondum filio hæc soluta sunt; debent ei solvi, ex toto acervo hereditatis, tanquam si esset æs alienum. Vide Molinam citatum.

§. III. De legitima filii debita.

1. Diximus in superioribus filium carentem descendibus, debere legitimam ascendentibus, si forte superstitibus sint. Lege Sperellum tom. 1. dec. 31. & DD. ibidem citatos, ubi plura de legitima, &c. Iam nunc differendum, quando descendentibus fruatur. Sanè his, vel hereditas tota patris debetur, dividenda per capita ex æquo inter filios; filiasque, hisque deficientibus, dividenda inter neptes: si adsint, sed per stipites, vel saltem integra legitima; nullo aggravata onere, danda iisdem eodem modo est ex bonis relictis à patre, vel matre. Deductis tamen ære alieno, & impensis pro funere; nisi si quis ex filiis propter aliquam causam expressè allatis ab hereditate expressè depulsus fuerit. Legitima autem hodie ex Iure Cæsareo l. Novissima & l. pat. de iust. testam. autent. de triente, & semis. hæc nos col. 3. con. 5. (nam si in diversis Regnis alia sint iura, sunt omnino servanda) est tertia pars bonorum distribuenda æqualiter inter filios, filiasque, si ij sint quatuor, vel pauciores: at si sint quinque, vel plures, est pars dimidia; iuxta vulgare carmen:

Quatuor, aut infra dant navis iura trientem: id est, tertiam partem.

Semissem verò dant navis quinque, vel ultra: id est, partem dimidiam.

2. Quoniam verò filio non competit legitima, nisi post parentis obitum; eo enim inter vivos agente, filius quoad legitimam ius dumtaxat habet ad rem, non in re: hinc duplex oritur difficultas: Prima, An quando Pater, dum vixerat, sua bona dissipavit, seu prodigas largitiones aliis distribuit cum præiudicio legitimæ filiorum; possit nihilominus filius integram petere, quantum fuisset consecutus, si dissipatio nequaquam processisset.

Respondeo: Si mala fide pater, putà ut filio legitima decreveret, sua bona diminuit, posse: non verò, si bona fide. Ita Azor. par. 2. lib. 2. cap. 27. quest. 9. Ratio est quia, mala existente fide, pater peccavit contra Ius debitum filiis, ergo iniuriam propellere semper poterit filius: At non peccavit, si bona fide, unde ius filius non habebit contra bona sine fraude diminuta patris.

3. Difficultas secunda: Si pater vivens exposcenti filio, filiaeve suam legitimam integram tradidit iuxta facultates, quibus nunc fruebatur; potestne deinde filius, vel filia, extincto patre petere aliquid amplius, si forte amplificatum postea fuerit patrimonium patris?

Respondeo. Non posse docent aliqui apud Covarr. in cap. quæstio. de pactis in 6 p. 3. §. 1. num. 2. quia satis est eos assequi legitimam, habita ratione eius temporis, quo illam exegerunt. Possè tamen docet communior sententia. Ita Covarr. aliique apud ipsum ibid. quia legitima debetur omnino ex bonis, quæ mortis tempore parentis relinquunt.

4. Sed quid, si filia renuntiaverit futura patris successioni? Certe id in filiabus vlti venire solet, quæ cum nuptias contrahunt; pactum ineunt cum Parentibus, ut contentæ sint sua dote; & sic renuntiant cuicunque iuri, quod aliàs habent, vel habere poterunt in parentum bonis.

Respondeo: Si vi, metu, dolo inductæ; etiam cum iuramento renuntiaverint eiusmodi filia; an possint adhuc præmissa, vel non præmissa dispensatione regressum habere ad bona paterna, quando advertunt se fuisse notabiliter deceptas, constat ex dictis sup. lib. 3. in dec. cap. 3. num. 6. 2. 1. & 2. 5. rursus cap. 7. §. 3. num. 16. At si voluntariè sine vlla deceptione renuntiaverunt, sed absque iuramento, irritam esse eiusmodi renuntiationem, iura quæ afferit Azor. p. 2. lib. 2. cap. 28. quest. 1. decernunt. Si

verò prædictæ voluntariè renuntiationi iuramento adiunctum, ut nunc communiter adiungi solet, vult renuntiationi, iuramentum servari debet: quia, ut dictum est, lib. 3. in decalog. cap. 3. §. 3. n. 1. iuramentum hominis præstitum semper observari debet, quoties sine peccato observari potest, ut certè potest in casu nostro; neque enim filia peccat, si sua, dote contenta: velit reliquos parentibus cedere.

Puto nihilominus primò, filiam posse à superioribus relaxari ab hoc iuramento, etiam voluntariè factò, ut dictum à nobis est sup. lib. 3. in decalog. cap. 3. §. 5. numer. 47. Puto secundò, ex dictis supra, lib. 3. in decalog. cap. 7. §. 2. & docet Azor. ibidem quasi. Parentem posse remittere hoc iuramentum filia, factum fuit in commodum ipsius Patris; quare tunc filia, sine alia iuramenti dispensatione, consequi potest æquo poterit hereditatem cum fratribus. Imò licet Pater in suo testamento ad aliquam hereditatis partem filiam eandem vocaverit; debet omnino à fratribus admitti, non obstante eiusdem filia renuntiatione. Covarr. vias apud Azor. loc. cit. quest. 4. Ratio est, quia illa vocatio, est tacita remissio iuramenti filia; quæ, quod dictum est de filiabus, intelligendum est cum Covar. ibid. etiam de filiis, si forte hi, modo dicto, cum iuramento renuntiaverint; par enim est ratio de utroque: quicquid aliqui contra opinati sunt.

5. Dictum autem est num. 4. (Pactum ineunt cum Parentibus) iam quando pactum hoc initum est inter fratres, gratia ipsorum, non verò Patris, etiam si fuerit cum iuramento, irritum omnino est; quia turpitudinem continet, dum de Patris viventis hereditate, abique eius consensu tractatur. Quod si is Patris consensus pacto iurato aditus fuerit, valebit pactum, obligationemque non regrediendi ad bona Patris inducet, iam enim non amplius dictam turpitudinem continet. Solum advertendum: idem pactum iuratum, si iam cum consensu patris, gratia fratrum initum, evanescere, si moriantur fratres superstitè Patre; quia tunc cessante sine principio iuramenti, cessaret eius obligatio.

6. An Monasterium stare obligetur huiusmodi pacto? An idem pactum pro nullo habeatur, transeunte Patre ad secundas nuptias? An eadem renuntiatione de bonis paternis extendatur ad hereditatem Avunculorum? & similia, vide fusè apud Doctores citatos ab Azor. loc. citato, cap. 22.

§. IV. De fratribus, quibusque mutua obligatione quoad alimenta.

1. Vidiam filio prodigo effusor, hereditate demortui Patris, imò & viventis germani fratris ad aliam exhausta luxu, atque deliciis, poscebat alimenta ab eodem suo fratre, qui expilatum à suo germano patrimonium, aliis bonis per extraordinarios labores acquisitis, fortunatè compensaverat: obligaturne frater ea fratri subministrare? Is enim, ut vita innocens est, & pius à Theologis nostris id sciscitatur, certus alioqui, nisi peccet, ea profusissimo fratri omnino velle denegare.

2. Diximus fratrem, etiam ex vna parte fratrem, si ve ex matre tantum, quo pacto vocatur Verimus, si ve ex patre tantum, obligari fratribus suis, non solum extremè, vel graviter indigentibus succurrere; id enim, ut supra capite 1. diximus commune est omnibus proximis: sed etiam ordinaria paupertate laborantibus; atque adeò frater fratribus debere convenientia, iuxta cuiuscunque statum, alimenta præstare, quando aliunde ea frater habere non potest. Ita Azor. loco citato cap. 40. Tull. lib. 4. in decalog. cap. 1. dub. 9. citantes iure civilia. Quod etiam in simili necessitate extenditur ad filios ex fratre, ut innui cap. 3. §. 1. n. 1.

Ratio est, quia plus virget pietas in tanta propinquitate, quam in gradu remotiore: cum igitur maior pietas virget

quoad vitæ necessaria, præsertim si sine gravi detrimento id possit frater, demè proportionaliter dic de cæteris propinquis, &c.

Quoad Correctionem.

Quandoquidem de obligationibus inter conjunctos locuti sumus: illud demique hic obiter meminisse, non erit inutile. Affero enim, sive ob correctionem, id est, ne rursus delictum committatur: sive ob iustam vindictam, id est, ut solvatur debita pœna à committente delictum; posse moderatè (non licere enim immoderatè, certum est) verberari, multoque magis, verbis (sed non, quæ graviter infamant) increpari à Patre, Viro, Fratre, Magistro, Domino, seniore, filium uxorem sororem, seu fratrem minorem, discipulos, servos, pueros, etiam clericos. Bonacina de cens. disp. 2. quest. 4. p. 4. Reginald. lib. 20. n. 31. Trull. lib. 4. in decal. dub. 6. num. 8. Mol. om. 1. disp. 228. Sanch. lib. 10. de marr. d. 18. n. 16. Ratio est, quia superiores omnes possunt uti medijs moderatis ad subditorum bonum. Filium Sacerdotem ob causam verè rationabilem, ut semper in prædictis supponimus, posse licitè, & sine timore excommunicationis à Patre moderatè verberari, docet Bonacina ibid. ci. Nauarr. aliique, negant Tolerus lib. 1. cap. 23. Salon. 2. 2. quest. 65. arr. 2. concl. 1. utrumque probabile: quia utriusque sua non deest cognita facilis ratio.

FINIS LIBRI QUINTI.

Laus Deo, Beatissima Virgini, ac Beato Aloysio.

LIBER SEXTVS.

IN DECALOGVM.

Non Occides.

Hoc ordine de Homicidio sermonem instituemus: De Homicidio iusto: De iniusto sui ipsius: De iniusto Proximi: De obligatione restitutionis ex illo.

CAPIT I.

De Homicidio iusto.

VICTVM, & siq; peccato est Homicidium, si (etiam autoritate propria) fiat ob defensionem vite, bonorum honoris: deinde, si fiat ad malefactorum puniendos; denique, si fiat in Bello iusto.

§. I. De Homicidio ob defensionem Vitæ.

Vitam meam defendam (non verò ut vindictam sumam) communis est doctrina posse à me occidi cum, qui me iniuste aggreditur, etiam invadendo eius mortem, ut medium meæ vitæ (licet is sit meus Pater, Filius, Frater, Dominus, Coniux, Sacerdos, Religiosus, &c. sine periculo excommunicationis, vel irregularitatis. Sic Hurtadus, Dicastillos, aliique contra alios apud Dianam part. 8. tractat. 7. res. 41.) cum moderatione inculpata tutelæ, hoc est; quando alia via tutari meam vitam, vel mutilationem

non possum. Sic Pærus Navarrus lib. 2. c. 3. n. 326. & 345. Sylvester. v. Bellum 2. quest. præsertim 5. & 7. Sayr. lib. 3. Thesaur. cap. 27. n. 17. Lessius lib. 2. cap. 9. dub. 8. Bonacina tom. 2. disp. 2. de restitu. in part. q. ult. sect. 1. p. 8. Ratio est, quia naturæ insitum habemus, velle vitam, & membra, quantum possumus custodire, iuxta illud l. ut vim, ff. de iust. & iure, & alibi toties decantatum: Vim vi repellere licet.

3. Obstas primò: At fortasse illè est amens, vel ebrius; & sic, non peccat me invadendo. Respondeo, at certè injustè materialiter mecum agit. Adde à nulla recta ratione posse innocentem constringi, ut se permittat occidi à quolibet, quacunque bona fide, procedente. Ita Mol. Bart. Gom. Less. apud Dicastill. mox citand. num. 27.

4. Obstas secundò, at fortasse invadens est in mortali. Respondeo: at fortasse ego inuasus non sum in gratia: Cur ergo teneat vitam amittere, & damnari? non enim teneor æternam salutem meam alterius salutis postponere. Adde, tunc ad summum me debere vitam meam temporalem vitæ æternæ proximi postponere, quando proximus ita est in extrema necessitate

vr,